

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Narodna za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hoče sam pomj, plaša na leto samo 3 K. Narodna se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katastralnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Na zaprte reklamacije se poštnine prose.

Današnja številka obsega 10 strani.

Slava Slomšku!

Dne 24. septembra 1862 je izdihnil Slomšek svojo preblogo dušo. 50 let je od tega, kar krije njegovo truplo črna zemlja, a spomin nanj ni izginil, niti otemnel, temveč z vedno večjo jasnostjo vstaja in živi med slovenskim ljudstvom. Ni nam treba danes pisati živatopisa o Slomšku, govornikom ni treba razlagati, kaj je bil Slomšek, vse to bi se zdelo naši javnosti odveč. Ob 50letnici njegove smrti ne pozabimo več o življenju in delovanju Slomškovega, ampak mi slavimo to življenje in delovanje. Naša slovenska zemlja odmeva od slavospevov, ki done nepozabnemu lavantinskemu škofu Antonu Martinu Slomšku!

Kako to, da je ostal spomin na Slomška tako živ med slovenskim ljudstvom? Res je, da je mnogo pisal, a velika večina ljudstva za to niti ne ve. Res je, da je zapel mnogo pesmi, a velika večina jih ne pozna, in če jih tudi poje, ne ve, da so Slomškove. Res je, da je v plamteči besedi oznanjeval čast božjo in ljubezen do slovenske domovine, a večina nas tega ni slišala. Take reči vedo in si zapomnijo oni, ki proučujejo slovstveno delovanje v preteklosti in narodno zavedanje našega ljudstva, a med širokimi sloji ne ostane spomin na take podrobnosti. In vendar, Slomšek še vedno živi po vseh slovenskih krajih v srehi našega ljudstva. Kako to?

Slomšek je globoko in nesebično ljubil svoje slovensko ljudstvo. Ni ga človeka, ni ga klevetnika, ki bi si upal tajiti neizmerno ljubezen Slomškovo do slovenskega naroda. Liberalci vse omažejo s svojim blatom, pred Slomškovo narodno ljubeznijo omahne občudovaje tudi najbolj hudobna liberalna roka. Niti posilince, niti socialni demokratje se mu ne upajo blizu. Apostolu nesebično ljubezni do naroda, velikemu narodne ljubezni, Antonu Martinu Slomšku, se vse spoštljivo klanja.

Slomšek nas je ljubil in vse, kar je govoril, pisal in delal, je storil iz ljubezni do nas! Tega se zaveda ljudstvo, glas o tej ljubezni gre od ust do ust, dan ga sporoča drugemu dnevu, leto drugemu letu, in tako se dogaja, da spomin na Slomška med našim ljudstvom ne pojema, ampak živi in raste!

Naše Slomškove slavnosti so visoka pesem čiste in neomadeževane ljubezni njegove do našega ljudstva. Mi ne pademo v slabost nekaterih njegovih živatopiscev, ki ga hočejo narediti za prvega pesnika, pisatelja ali govornika, ne, mi slišimo iz vsega njegovega življenja in delovanja samo besede nedosežne ljubezni do slovenskega ljudstva in vemo, da so zaradi tega Slomškove besede in dela našemu narodu tako omiljena, priljubljena in nepozabna.

Veliko pesniških besed se sedaj rabi v proslavo Antona Martina Slomška. Nam se zdijo samo primerne besede pevca narodne ljubezni, Simona Gregorčiča, ki kliče:

Pomnik postavimo mu tak,
da slednji skuša biti mu enak!

Naši časi potrebujejo učencev Slomškovih! Zasnivali smo mogočne politične, prosvetne, gospodarske organizacije. Božji blagoslov bo počival na njih samo tedaj, ako nas bo pri delu v teh organizacijah vodil Slomškov duh, požrtvovalna in nesebična ljubezen do ljudstva. Kdor dela za lastno čast, za lastno gnotno korist, naj ne imej prostora med nami! Ljudje, ki iščejo sebe in ne narodove blaginje, so nepremostena ovira za vsak napredek, onemogočujejo vsak uspeh. S čisto ljubeznijo delajmo med našim narodom za vero, materin jezik, izobrazbo, dušni in

gospodarski napredek. Potem bodo naša dela sama pela:

Slava Slomšku!

Po evharističnem shodu.

Velik in lep je bil uspeh evharističnega shoda. To nam spričujejo izjave udeležencev, ki so prinesli z Dunaja najlepše spomine. Četudi je skoro neprestano deževalo, vendar hvalijo udeleženci potek velikega evharističnega slavlja. Pa tudi na zunaj, takorekoč na celi svet, je napravil evharistični shod velik vtis. Celo liberalni, v svobodomiselnem duhu pisani listi, pišejo, kako lepo se je ta veličastna prireditev v proslavo svetega Rešnjega Telesa obnesla. Graški nemško-liberalni list „Tagespost“ je po shodu priobčila v številki od 17. septembra lep članek, v katerem opisuje v lepi besedi veličastno evharistično procesijo. Celo protestantovski listi v Nemčiji so pisali o evharističnem slavlju dostojno in pošteno. Le liberalni „Slovenski Narod“, glasilo liberalnih učiteljev in advokatov, je bil toli predrzen, da je v neslanih člankih skušal smešiti evharistični shod.

Se nekaj o procesiji.

Procesije se je udeležilo 150.753 oseb in sicer so tukaj všete samo one osebe, ki so bile uvrščene v organizirane čete. Oni del procesije, katere se je udeležil cesar s člani dvora, je bil sam dolg 2 kilometra. Ljudje, ki so videli člane cesarskega dvora, so se čudili lepemu vedenju in pobožnosti, s katero so sledili člani cesarske hiše procesiji. Pri procesiji so bili navzoči tudi skoro vsi člani avstrijskega plemstva: knezi, grofi, baroni, vitezi; nadalje člani vlade, deželni predsedniki, mnogi državni poslanci, med njimi: skoro vsi slovenski, člani gosposke zbornice itd. Tuji so posebno občudovali naše Orle, katerih se je udeležilo procesije do 200. Korakali so v štirih kolonah, po 16 v eni vrsti. Celo pot so jih Dunajčani in tuji burno pozdravljali ter so pravili: „To so lepe čete! Kako lepo korakajo!“ Celo nemški listi so pisali o nastopu Orlov pri procesiji: „Prav posebno pozornost so vzbujali slovenski in češki Orli po svojem krasnem nastopu.“ Enako je tudi vzbujala zanimanje skupina v špalirju, v kateri so stala slovenska dekleta v narodni noši, v pecah ip. avbahi. Bilo jih je blizu 100. V špalirju stojič so pele litanije Srca Jezusovega in druge pesmi. Ena je držala tablico na drogu z napisom: „Slovenke“. Ta četa slovenskih deklet je vzbujala izredno pozornost. Bilo jih je v resnici lepo videti. Kakor hitro je prišel kak del procesije do slovenskega špalirja, so takoj vsi udeleženci pogledali na stran, kjer so stala slovenska dekleta. Gospodje v uniformah so jim salutirali. Cesar in prestolonaslednik sta iz voza z živahnim zanimanjem opazovala slovenska dekleta. Dekleta so ju z robci mahaje živahno pozdravljale. Tirolec, Hrvatov, Čehov, Poljakov in drugih narodov je bilo zelo mnogo v narodnih nošah. Žal, da se v tem oziru nismo mogli vsi Slovenci postaviti, ker stara, lepa narodna noša pri nas Slovenceh, razven pri ženskah na Kranjskem letu za letom bolj gineva.

Listi pripovedujejo razne dogodke, ki so se dogodili pri veliki, slovesni procesiji. Vse je želelo videti voz, v katerem se je vozila monštranca z Najsvetjšim; posebno željno so ljudje čakali na voz, v katerem sta se vozila cesar in prestolonaslednik. Ko se je bližal cesarjev voz v ulici Wollzeile, se je prerivala iz množice, ki je stala v špalirju, ubožno oblečena žena z dežle. Prerila se je do stotnika, ki je poveleval četi topničarjev. Zaklicala je, ko je zagledala cesarjev voz: „Joj, cesar! Jaz ga še nisem nikdar videla. Prosim lepo, gospod častnik!“ Stotnik je za hip ostal trdno na svojem mestu, potem pa se je skoraj neopazno v toliko premaknil, da se je lahko žena prerila naprej. Cesar se je ravno v tem hipu zahvaljeval množici za burne pozdrave. Ko je bil voz mimo, je rekla žena proti stotniku: „Naš cesar pa dobro izgleda.“ — Radi hučega dežja so bili posebno starejši ljudje že vznemoljeni. Nek star tirolski kmetič v narodni noši s Pusterske doline je bil že ves premočen ter se je hotel vrniti pod kako streho, brez da bi čakal procesijo. V tem pa že pride glas, da se cesar skoraj pripelje. „A, ti Andrejče“, pravi Tirolec sam s seboj, „če 82letni cesar na ljubo Bogu zamore

vzdržati v tem vremenu, boš pa še tudi ti vzdržal.“ In ostal je do konca.

Obče občudovanje je vzbudil veliki križ, ki so ga nosili seboj tirolski udeleženci. Bil je oni križ, ki je marsikomu znan iz časa hudih bojev domoljubnih Tirolec pod Andrejem Hoferjem proti Francozom in Bavarcem. Ta zgodovinski križ so nosili visoko v zraku krepki Tirolci seboj pri slovesni procesiji. Pred križem so se klanjale množice, celo generali in drugi odličnjaki.

Odhod papeževga odposlanca z Dunaja.

Kardinal Van Rossum se je dne 17. septembra ob 4/9. uri zvečer s posebnim dvornim vlakom odpeljal z Dunaja v Trident na Južnem Tirolskem, kjer bo ostal nekaj časa kot gost tamošnjega škofa in bo blagoslovil temeljni kamen nove cerkve Najsvetejšega zakramenta. Ob slovesu z Dunaja so papeževga odposlanca spremljali kardinal Nagl in drugi odličnjaki. Van Rossum je rekel ob slovesu: „Kaj takko velikega, kot je bil dunajski kongres, še nisem doživel. Dunaja in Avstrije ne pozabim nikdar.“

Prevažanje udeležencev.

Dunajska poulična električna železnica (tramvaj) je dosegla za časa dunajskega evharističnega shoda velik napredek. Od 7. septembra, torej še precej pred kongresom, pa do ponedeljka 16. septembra, ni padlo število onih, ki so se s tramvajem vozili po mestu, pod 854.000. V soboto, dne 14. septembra, pa se je peljalo s tramvajem 1.213.000 oseb. Še nikdar ni bilo takega prometa na dunajskem tramvaju. V torek, dne 10. septembra, ko je prišel na Dunaj papežev odposlanec, je bilo na tramvaju 896.000 ljudi, v nedeljo, na dan spreveda pa 902.000 oseb, časi je bil promet na glavni progi za nekaj ur ustavljen. Salonski (gosposki) vozovi, v katere stopajo tuji, da si ogledajo mesto, so prevažali na dan po 446 oseb, proti 94 osebam, katere se navadno s takimi vozovi vozijo. Lahko si mislimo, da so imeli tudi dunajski izvoščeki dokaj posla. Izvoščeki pravijo, da so za evharističnega kongresa izvozili več kakor ob jubilejnih slavnostnem sprevedu leta 1908.

V Marijino Celje.

Mnogo udeležencev evharističnega shoda se je z Dunaja podalo na božjo pot v Marijino Celje. Z Dunaja namreč vozi v Marijino Celje električna železnica in je torej dohod od tam v Marijino Celje lažji, kot od naše strani. Prve dni po shodu je vozilo v Marijino Celje po 40 posebnih vlakov. Tri dni po shodu je bilo v Marijinem Celju gotovo nad 50.000 romarjev iz vseh delov sveta. Tudi tukaj je bila vsled velike množine romarjev povsod velika gnječa. Tudi mnogo Slovencev se je v posebnih gručah udeležilo romanja v Marijino Celje. V četrtek zvečer je bila veličastna rimska procesija, katere se je udeležilo 200 duhovnikov in 10.000 vernikov z gorečimi svečami. Reč je bil tudi tukaj kakor na Dunaju vključ veliki množiciam ljudstva vzoren.

Slovenka o kongresu.

Iz Rajhenburga piše udeleženka: Evharistični kongres na Dunaju je bil pač tako veličasten, da nam ne bo izginil nikdar iz spomina. Posebno prijaznost in potrpežljivost Dunajčanov nam je jako dopadla. Kjerkoli so videli Dunajčani, da potrebujemo pomoči ali nasveta, so takoj prihiteli na pomoč. Vključ skrajno slabemu vremenu so vendar udeleženci veselega obraza in z živo vero se udeleževali službe božje in zmogostavno si ogledovali znamenitosti prestolnega mesta. Da pa bo naš mednarodni evharistični kongres obrodil stoteren sad, hočemo vsak v svoji domovini z veliko vnemo in z živo vero delovati na prosoh in počestčenje evharističnega Kralja.

Končan je sicer evharistični shod, a pozabljenost to slavlje ne bo nikdar. Ravno ta veličastna prireditev v proslavo Najsvetejšega je pokazala, da je katoliška cerkev največja in najmočnejša, pa tudi najstarejša organizacija sveta! Evharistični shod je pokazal, da združuje vse, revne in bogate, visoke in nizke ena misel: ljubezen do Zveličarja, skritega v presvetem Rešnjem Telesu.